

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วย ศึกษาพฤติกรรมบริการทางการแพทย์พยาบาลด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับพฤติกรรมบริการทางการแพทย์พยาบาลด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแม่สอด จังหวัดตาก โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

#### 1. ประชากร

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพที่เป็นผู้ปฏิบัติงานการให้บริการการพยาบาล กับผู้รับบริการที่หอผู้ป่วยดังต่อไปนี้คือ อายุรกรรมหญิง อายุรกรรมชาย เรือนไขชาย ศัลยกรรมหญิง ศัลยกรรมชาย สูติ-นรีเวชกรรม กุมารเวชกรรม จิตเวช พิเศษ1 พิเศษ2 พิเศษ3 พิเศษ4 งานผู้ป่วยนอก งานอุบัติเหตุฉุกเฉิน แผนกหู ตา คอ จมูก งานห้องผู้ป่วยหนักผู้ใหญ่ งานห้องผู้ป่วยหนักเด็ก งานห้องคลอดห้องผ่าตัด งานวิสัญญีพยาบาล งานไตเทียม งานตรวจพิเศษ ในโรงพยาบาลแม่สอด จังหวัดตาก จำนวนทั้งสิ้น 204 คน

#### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การเข้ารับการอบรมเรื่องการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามแนวคิดการบริหารงานของผู้บริหารของมาร์ควิส และฮุสตัน (Marquis and Huston ,2000) ประกอบด้วยการ

วางแผน การจัดองค์กร การบริหารบุคคล การขึ้นนำ และการควบคุมเพื่อการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย  
ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ

5 คะแนนเท่ากับปฏิบัติมากที่สุด หมายถึง มีการบริหารเป็นประจำในหน่วยงาน  
หรือเมื่อมีกิจกรรมนี้ 8-10 ครั้งต่อปี

4 คะแนนเท่ากับปฏิบัติมาก หมายถึง มีการบริหารบ่อยครั้งในหน่วยงานหรือเมื่อมี  
กิจกรรมนี้ 6-7 ครั้ง ต่อปี

3 คะแนน เท่ากับปฏิบัติปานกลาง หมายถึง มีการบริหารค่อนข้างบ่อยในหน่วยงาน  
หรือเมื่อมีกิจกรรมนี้ 4-5 ครั้งต่อปี

2 คะแนนเท่ากับปฏิบัติน้อย หมายถึง มีการบริหารบางครั้งในหน่วยงาน หรือเมื่อมี  
กิจกรรมนี้น้อยกว่า 3 ครั้งต่อปี

1 คะแนนเท่ากับปฏิบัติน้อยที่สุด หมายถึง ไม่มีการบริหารในหน่วยงาน

เกณฑ์การแปลค่าความหมายการบริหารการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย พิจารณาในรูปคะแนน  
เฉลี่ย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยอ้างอิงมาจากเกณฑ์การตัดสินคะแนนระดับการปฏิบัติ (ประกอบ  
กรรมสูตร 2538) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการบริหารในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการบริหารในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการบริหารในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการบริหารในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการบริหารในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมบริการทางการแพทย์ด้านการพิทักษ์สิทธิ ผู้ป่วย  
ประกอบด้วยพฤติกรรม 10 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางของคำประกาศสิทธิผู้ป่วย 10 ข้อ  
ขององค์การวิชาชีพสุขภาพและกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประกาศออกสู่สาธารณะเมื่อวันที่ 16  
เมษายน 2541 ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ  
คำถามจำนวน 58 ข้อ มีข้อคำถามทางบวกจำนวน 57 ข้อ และทางลบ จำนวน 1 ข้อซึ่งได้แก่ข้อ  
คำถามข้อที่ 14 คำตอบมีความหมายดังนี้

5 คะแนนเท่ากับปฏิบัติมากที่สุด หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นประจำในการปฏิบัติงาน

4 คะแนนเท่ากับปฏิบัติมาก หมายถึง มีการปฏิบัติบ่อยครั้งในการปฏิบัติงาน

3 คะแนน เท่ากับปฏิบัติปานกลาง หมายถึง มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อยในการ  
ปฏิบัติงาน

2 คะแนนเท่ากับปฏิบัติน้อย หมายถึง มีการปฏิบัติบางครั้งในการปฏิบัติงาน

1 คะแนนเท่ากับปฏิบัติน้อยที่สุด หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติในการปฏิบัติงาน

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

|                   |   |       |
|-------------------|---|-------|
| ปฏิบัติมากที่สุด  | 5 | คะแนน |
| ปฏิบัติมาก        | 2 | คะแนน |
| ปฏิบัติปานกลาง    | 3 | คะแนน |
| ปฏิบัติน้อย       | 2 | คะแนน |
| ปฏิบัติน้อยที่สุด | 1 | คะแนน |

สำหรับข้อความทางลบก่อนนำคะแนนไปรวมกับข้ออื่นๆ จะถ่วงน้ำหนักคะแนนดังนี้

|                   |   |       |
|-------------------|---|-------|
| ปฏิบัติมากที่สุด  | 1 | คะแนน |
| ปฏิบัติมาก        | 2 | คะแนน |
| ปฏิบัติปานกลาง    | 3 | คะแนน |
| ปฏิบัติน้อย       | 4 | คะแนน |
| ปฏิบัติน้อยที่สุด | 5 | คะแนน |

เกณฑ์การแปลค่าความหมายพฤติกรรมบริการทางการแพทย์ด้านการพิทักษ์สิทธิ

ผู้ป่วยพิจารณาในรูปคะแนนเฉลี่ย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยอ้างอิงมาจากเกณฑ์การตัดสิน

คะแนนระดับการปฏิบัติ (ประกอบ กรรณสูตร 2538) ดังนี้

|             |             |                                       |
|-------------|-------------|---------------------------------------|
| คะแนนเฉลี่ย | 4.50 – 5.00 | หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด  |
| คะแนนเฉลี่ย | 3.50 – 4.49 | หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก        |
| คะแนนเฉลี่ย | 2.50 – 3.49 | หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง    |
| คะแนนเฉลี่ย | 1.50 – 2.49 | หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย       |
| คะแนนเฉลี่ย | 1.00 – 1.49 | หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด |

สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยทั่วไปใช้เกณฑ์ดังนี้ (Hinkle, 1998 อ้าง

ใน จักรภพ ธาตุสุวรรณ 2548)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระดับของความสัมพันธ์

.90 - 1.00

มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

.70 - .90

มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

.50 - .70

มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

.30 - .50

มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

.00 - .30

มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

### 3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาของเครื่องมือ (content validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งหมดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้

3.2 การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (reliability) ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งหมดที่ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยนำไปทดสอบในโรงพยาบาลสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปคำนวณค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในส่วนของการบริหารตามกระบวนการบริหารการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วย เท่ากับ 0.97 และส่วนของพฤติกรรมบริการทางการพยาบาลด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย เท่ากับ 0.94

3.3 นำผลการวิเคราะห์ความเที่ยงของเครื่องมือที่ได้จากการทดลองใช้แล้ว ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงข้อคำถามอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

### 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อขออนุญาตจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตรมหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลแม่สอด จังหวัดตาก

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรจำนวน 204 ฉบับและรับกลับด้วยตนเอง ในช่วง วันที่ 22 มิถุนายน ถึง 2 กรกฎาคม 2550

4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ของแบบสอบถาม ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมาครบ จำนวน 204 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติต่อไป

## 5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ค่าสถิติดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณร้อยละ

5.2 วิเคราะห์การบริหารการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมบริการทางการแพทย์ด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแม่สอด จังหวัดตาก โดยคำนวณ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของการบริหารด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับพฤติกรรมบริการทางการแพทย์ด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

## 6. การพิทักษ์สิทธิผู้ตอบ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ประชากร โดยในแบบสอบถามได้ชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนดำเนินการวิจัยและขอความร่วมมือ โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถยินยอมหรือปฏิเสธการตอบแบบสอบถามได้ ความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ซึ่งจะไม่มีผลต่อผู้ตอบแบบสอบถาม คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นความรู้สึกที่แท้จริงและตรงกับสภาพเป็นจริงของผู้ตอบ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น และการรับแบบสอบถามกลับคืน โดยให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามในซองที่ผู้วิจัยเตรียม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง